

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

**БЛИК Ірина, здобувачка вищої освіти,
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок**

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: У тезі розкрито сутність мовленнєвого етикету як важливої складової культури спілкування та національної ідентичності. Проаналізовано основні принципи мовленнєвого етикету в українському суспільстві, його роль у міжособистісних відносинах та професійному середовищі. Підкреслено значення ввічливості, поваги, коректності, дотримання мовних норм у процесі комунікації. В умовах війни та суспільних трансформацій мовленнєвий етикет виступає не лише показником вихованості, а й чинником національної єдності та стійкості культури. Особливу увагу приділено ролі освіти у формуванні етикетної поведінки.

Ключові слова: мовленнєвий етикет, культура мовлення, комунікація, повага, норми ввічливості, українська мова, національна ідентичність.

Мовленнєвий етикет – це сукупність усталених мовних формул, правил і норм спілкування, які відображають культуру, традиції та моральні цінності певного народу. Він регулює поведінку мовців у різних ситуаціях: у побуті, на роботі, в офіційній або неформальній обстановці. Для українського суспільства мовленнєвий етикет є важливим компонентом збереження національної гідності, культурної самобутності та єдності.

Основу мовленнєвого етикету становлять такі принципи, як ввічливість, делікатність, тактовність, дотримання дистанції та поваги до співрозмовника. Вони проявляються через мовні засоби: форми звертання, привітання, вибачення, подяки, прощання, побажання тощо. Наприклад, характерною рисою українського мовного етикету є широке використання пестливих форм, побажань здоров'я, добра, злагоди. Такі вислови, як «Добридень», «Щиро дякую», «Вибачте, будь ласка», не просто передають інформацію, а створюють атмосферу поваги та людяності.

У сучасному світі, де комунікація часто відбувається у цифровому форматі (месенджери, соцмережі, електронна пошта), важливо не втрачати основи етикетного спілкування. Неформальність не має замінювати культуру. Недотримання мовленнєвого етикету призводить до непорозумінь, конфліктів, зниження рівня довіри між людьми.

Особливу роль мовленнєвий етикет відіграє у професійному середовищі – зокрема, у сфері освіти, медицини, обслуговування, державного управління. Ввічливе, чітке та доброзичливе мовлення формує позитивний імідж людини та установи, підвищує ефективність взаємодії. У мовленні фахівців важливо дотримуватися не лише граматичних, а й етичних норм.

В умовах війни, які переживає Україна, мовленнєвий етикет набуває ще більшого значення. Він допомагає зберегти гідність, підтримати моральний дух, проявити співчуття й турботу. Культура мови стає засобом об'єднання людей, зміцнення громадянської позиції, формування позитивного іміджу українця у світі.

Формування мовленнєвої культури має починатися з родини та закріплюватися в освітньому процесі. Навчання етикету мовлення повинно включати як знання мовних норм, так і практику ввічливого спілкування в різних життєвих ситуаціях. У цьому процесі важливу роль відіграють педагоги, медіа, а також особистий приклад дорослих.

Отже, мовленнєвий етикет – це не просто набір формул, а дзеркало національного характеру, інтелігентності й моральності. Його дотримання є ознакою поваги до себе та інших, основою успішної комунікації й запорукою збереження культурної спадщини українського народу.

Література

1. Українська культура в умовах війни: між традицією і новою реальністю: тези доп. студент. наук. конф. (м. Харків, 23–24 березня 2023 р.) / [редактор-укладач Ю. А. Меліхова]. Харків, 2023. 277с.
2. Мовний етикет: поняття та практична сторона. // Osvita.ua.: <https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30529/> (дата звернення: 03.07.2025).
3. Український мовленнєвий етикет // Osvita.ua. : <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/1098/> (дата звернення: 03.07.2025).

***Abstract:** The thesis reveals the essence of speech etiquette as an important component of the culture of communication and national identity. The basic principles of speech etiquette in Ukrainian society, its role in interpersonal relations and professional environment are analyzed. The importance of politeness, respect, correctness, compliance with language norms in the process of communication is emphasized. In the conditions of war and social transformations, speech etiquette is not only an indicator of education, but also a factor of national unity and cultural stability. Particular attention is paid to the role of education in the formation of etiquette behavior.*

***Keywords:** speech etiquette, culture of speech, communication, respect, norms of politeness, Ukrainian language, national identity.*

***Науковий керівник – КРАВЧЕНКО Тетяна,**
кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*